

Toimintaohjeet seuroille epäasiallisen käytöksen käsittelyyn

1. Ilmoitus vastaanotetaan ja otetaan vakavasti

Seura vastaanottaa ilmoituksen seurassa sovitulla tavalla, esimerkiksi ilmoituskanavan tai etukäteen nimitetyn henkilön tai henkilöiden kautta. Seura on yhteydessä yhteydenottajaan. Yhteydenottajaa kiitetään yhteydenotosta ja häntä kuunnellaan kiireettömästi. Pahoitellaan henkilön kokemaa epäasiallista kohtelua ja otetaan hänen ilmaisemansa huoli vakavasti. Otetaan vastuu tapahtuneesta ja asian eteenpäin viemisestä. Ennen asian selvittämistä ei luvata yhtä tai toista lopputulemaa asialle.

Luvataan seuraava yhteydenottoaika ja pidetään siitä kiinni, vaikka asia ei olisikaan vielä edennyt.

Ilmoituksen vastaanottaja kirjaa ylös:

- ilmoituksensa sisällön
- päivämäärän
- kuka on ottanut ilmoituksen vastaan
- yhteydenottajan nimen, jos se on tiedossa

Jos ilmoituksen vastaanottaja on muu kuin seurassa etukäteen nimetty henkilö, toimii hän kuten yllä, ja toimittaa ilmoituksen seurassa asiasta vastaavalle henkilölle.

2. Päätetään kuka tapausta käsittelee

Seurassa on jo etukäteen nimetty henkilöt, jotka ensisijaisesti käsittelevät ilmoituksia, esimerkiksi häirintäyhdyshenkilöt. Jokaisessa tapauksessa on kuitenkin huomioitava käsittelevien puolueettomuus erikseen.

Ilmoituksen tai huolen aiheet voivat nostaa voimakkaita tunteita, joten on tärkeää, että reilun prosessin takaamiseksi asiaa käsittelevät henkilöt eivät suoraan liity tapaukseen. Jos seurasta ei löydy tarpeeksi puolueettomia henkilöitä käsittelemään tapausta, voi ulkopuolista henkilöä pyytää mukaan esimerkiksi lajiliitosta tai toisesta seurasta mahdollisuuksien mukaan.

Joissain tapauksissa oma valmentaja voi olla sopiva henkilö käsittelemään tapausta, esimerkiksi ryhmän tai joukkueen sisäisissä kiusaamistapauksissa. Varmistetaan, että tapausta käsittelevä henkilö saa tarvittaessa tukea ja tietoa toiminatansa tueksi. Tukea voi saada Et ole yksin –toiminnasta tai esimerkiksi työnohjauksesta tai lajiliitolta.

3. Arvioidaan rikos- ja lastensuojeluilmoituksen tarve

Arvioidaan yhdessä asiaankuuluvien tahojen kanssa, onko kyseessä laitton toiminta vai seurassa itse selvitettävä tapaus. Jos olet epävarma siitä, onko kyseessä rikos, voit kysyä neuvoa suoraan poliisilta, Rikosuhripäivystyksestä (www.riku.fi) tai Et ole yksin- palvelusta (www.etoleyksin.fi) kertomatta uhrin tai muiden asianosaisten nimiä. Jos ilmoituksen vastaanottanut henkilö tekee rikosilmoituksen, mahdollisen rikoksen jatkokäsittely jätetään viranomaisille. Seuran sääntöjen vastaiseen muuhun toimintaan liittyen voidaan noudattaa tavallista kurinpidollista prosessia.

Jos huoli herää alaikäisen hyvinvoinnista ja turvallisuudesta, on perusteltua tehdä [lastensuojeluilmoitus](#). Jos olet epävarma, kannattaa pyytää neuvoa matalalla kynnyksellä ottamalla yhteyttä oman hyvinvointialueen lastensuojelun sosiaalityöntekijään.

4. Osapuolten kuuleminen, kun ei ole syytä epäillä rikosta

Kaikilla osapuolilla on oikeus tulla kuulluksi. Nämä kuulemiset kirjataan ylös, ja kuullut henkilöt saavat mahdollisuuden lukea heistä kirjatut tiedot kuulemisen jälkeen.

Kirjauksiin merkitään seuraavat asiat:

- ketä on kuultu
- milloin
- ketkä ovat olleet paikalla
- kuulemisten sisältö
- mitä on sovittu jatkosta

Osapuolia kuullaan luottamuksellisesti. Kun kuullaan alaikäisiä, täytyy vanhempia informoida, saada heiltä lupa, ja antaa heille mahdollisuus olla mukana kuulemisessa. Vanhempia tulee informoida jälkikäteen, mistä on puhuttu, ja millaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

On tärkeää, että kuulemisessa kerrotaan miksi henkilöä kuullaan, ei kyseenalaisteta hänen kertomaansa, ja kerrotaan, miten prosessi tulee etenemään. Nuorille ja vanhemmille voi kertoa Et ole yksin -palvelusta tai muista tukipalveluista.

Joissain tapauksissa seura ei tiedä ilmoittajaa, koska hän haluaa syystä tai toisesta pysyä tuntemattomana, tai ilmoitus tulee kolmannelta osapuolelta. Tällaisissa tilanteissa pyritään kuulemaan osapuolia yleisesti. Esimerkiksi jos ilmoituksen tekijä on vanhempi, mutta ei tiedetä kuka, voidaan kokemuksia ja palautetta kerätä vanhemmilta yleisesti ja luottamuksellisesti esimerkiksi anonyymien kyselylomakkeen avulla.

5. Päätökset

Tehdään päätös jatkotoimenpiteistä. Jatkotoimenpide voi esimerkiksi olla sovittelu, mikäli osapuolet ovat kaikki siihen halukkaita. Kaikessa toiminnassa on ensisijaisena oltava lapsen tai nuoren etu. Toimenpiteet päätetään seuran sääntöjen mukaisesti. On suositeltavaa, että kurinpidollisista toimenpiteistä erityisesti koskien valmentajia tai muita aikuisia, päättää seuran hallitus tai muu toimielin sääntöjen mukaisesti. Seuran hallitusta tulee informoida kaikista epäasiallisen käytöksen tapauksista.

6. Kirjallinen yhteenveto

Tehdään käsittelystä kirjallinen yhteenveto, ja päätetään, missä se säilytetään. Yhteenvetoon kirjataan toimenpiteet, kuulemiset ja tehdyt päätökset. Yhteenvetoja säilytetään sovitussa paikassa. Tässä on huomioitava ajankohtainen tietoturvalainsäädäntö. Yhteenvedon tekeminen on tärkeää, sillä voidaan todistaa, että seura on käsitellyt tapausta. Yhteenvetoa saatetaan tarvita myös esimerkiksi tulevien ristiriitatilanteiden varalta.

7. Tiedottaminen

Päätöksestä informoidaan asiaankuuluvia henkilöitä. Jos ilmoitus tai huoli on tullut suoraan yksityishenkilöltä, esimerkiksi vanhemmalta tai urheilevalta nuorelta, kerrotaan hänelle prosessin etenemisestä ja ratkaisusta perusteluineen. Jos ilmoitus on tullut lajiliitosta, toimitetaan raportti selvityksestä lajiliitolle.

On pohdittava, milloin asiasta viestitään koko seuralle. Häirintä- ja väkivaltatapauksissa aiheutta on suositeltavaa käsitellä vielä joukkueessa tai ryhmässä, esimerkiksi valmentajan tai muun aikuisen tuella, ja antaa urheilijoille mahdollisuus tulla puhumaan asiasta myös myöhemmin.

Koko prosessissa on huomioitava läpinäkyvyys, reiluus ja avoimuus. Kaikkia urheilijoita, vanhempia, valmentajia ja seuratoimihenkilöitä on kohdeltava tasa-arvoisesti ja kunnioittavasti koko prosessin aikana.